Gümrüksüz gelir: serbest limanın mali anayasası

Dr Alexander Ressos, TEP
Attorney-at-Law (Switzerland and Germany),
Solicitor (England & Wales and Hong Kong)
Of Counsel, KGP Legal LLC
alexander.ressos@kgplegal.com.sg
www.ressos.com.sg

Kamu maliyesinin dayanağı olarak afyon

Taç kolonisi, serbest limanın mali modelini devraldı. Genel ticarete gümrük vergisi uygulamıyor ve kendini büyük ölçüde başta afyon olmak üzere tüketim vergisi gelirleriyle finanse ediyordu. On dokuzuncu yüzyılda afyon, Boğaz Yerleşimleri'nin gelirlerinin yarısından fazlasını oluşturuyordu. 1920'lerin başında bile devletin afyon satışları tüketim vergisi gelirlerinin yaklaşık dörtte üçünü ve toplam gelirin %55'ini sağlıyordu.[1]

Sistem yirminci yüzyılın başında biçim değiştirdi. 1907-1908 tarihli Boğaz Yerleşimleri Afyon Komisyonu (Straits Settlements Opium Commission) bağımlılık sorununu inceledikten sonra hükümet 1909'da afyon iltizamına son verdi ve ticareti, devlete ait perakende dükkânlarıyla doğrudan bir tekel olarak devraldı.[2] Bu değişiklik, sendikalarını A. Kısım'ın anlattığı mültezimleri ortadan kaldırdı. Ancak bu kez uyuşturucunun satıcısı hükümetin kendisi oldu. 1925'te sömürge maliye yetkilisi (treasurer) Arthur Meek Pountney, Afyon Geliri Yerine Geçecek Rezerv Fonu'nu (Opium Revenue Reserve Replacement Fund) tasarladı. Fon 30 milyon dolarla başladı ve yatırımlarının bileşik büyümesi yoluyla afyon gelirinin yerini

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

tedricen alması amaçlanıyordu.[3] Fon, bir sömürge hükümetinin belirsiz bir gelir kaynağının yerini alacak bir yatırım rezervi oluşturmasının erken bir örneğidir. Bu fikir, D. Kısım'da incelenen GIC ve Temasek tarafından yönetilen rezervlerde çok daha büyük ölçekte yeniden ortaya çıkacaktı.

Gelir vergisine karşı uzun direniş

Singapur tüccarları serbest limanın mali modelini kararlılıkla savundu. 1860'ta Kalküta'daki hükümet, tüccarların liman harçlarının tahsili girişimine başarıyla direnmesinin ardından yerel Vali'nin gelir vergisi alınmasına ilişkin önerisini geri çekti. 1910'daki ikinci bir öneri ise Avrupalı ve ticari çevrelerin şiddetli muhalefeti nedeniyle tasarı aşamasının ötesine geçemedi.[4]

Direnişi ancak savaş kırdı. 1917'de imparatorluğun savaş harcamalarına katkıları finanse etmek amacıyla bir War Tax Ordinance (Savaş Vergisi Ordinance'ı) çıkarıldı. Birkaç yıl boyunca yeniden yürürlüğe konan bu düzenleme 1922'de yürürlükten kaldırıldı. Kalıcı bir Income Tax Ordinance (Gelir Vergisi Ordinance'ı) 1947'de yürürlüğe girdi. Bu düzenleme, 1922 tarihli Model Colonial Territories Income Tax Ordinance'ı örnek alıyor ve Birleşik Krallık'ın 1945 tarihli Income Tax Act'inden uyarlanmış hükümler içeriyordu.[5] Singapur'un bugünkü Gelir Vergisi Kanunu (Income Tax Act) bu ordinance'tan türemiştir.

Rekabet unsuru olarak maliye politikası

Taç kolonisinin mali tarihi, Singapur'un düşük vergili karakterinin ne kadar derinlere kök saldığını gösteriyor. Liman, kuruluşundan sonraki neredeyse bir buçuk asır boyunca genel ticarete gümrük vergisi uygulamadan, Birinci Dünya Savaşı dışında da gelir vergisi olmadan işledi. Tüccarlar her ikisini de limanın rekabet gücüne yönelik tehdit olarak görüyor ve Yasama Konseyi'ndeki ve Londra'daki nüfuzlarını bunlara direnmek için kullanıyordu. Gelir vergisi nihayet İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra geldiğinde de makul oranlarla uygulamaya konuldu.

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Singapur'un düşük kurumlar vergisi ve kişisel gelir vergisi oranları, finans ve ticaret faaliyetlerine yönelik vergi teşvikleri ve tüketim vergilerine ve devlet yatırımlarının getirilerine dayanmasıyla modern vergi politikası bu geleneği sürdürüyor. E. ve G. Kısımlar aile ofislerine, fon yöneticilerine ve ticaret şirketlerine yönelik teşvik programlarını inceliyor. Bu programların mantığı Taç kolonisinin mali anayasasında zaten görülebiliyordu: ticaret mümkün olduğunca az vergi yükü taşımalı, devlet kendini başka kaynaklardan finanse etmelidir.

Notlar

1. Diana S. Kim, "The Sticky Problem of Opium Revenue", *BiblioAsia*, c. 16, sayı 3, Ekim-Aralık 2020: on dokuzuncu yüzyılda afyon Boğaz Yerleşimleri gelirlerinin %50'sinden fazlasını oluşturmuştur; 1920'lerin başında devletin afyon satışları tüketim vergisi gelirlerinin %75'ini ve toplam gelirin %55'ini temsil etmiştir. ↩
2. Diana S. Kim, "The Sticky Problem of Opium Revenue", *BiblioAsia*, Ekim-Aralık 2020: 1907-1908 Afyon Komisyonu; 1909'da afyon iltizamının sona ermesi ve devlete ait perakende dükkânları aracılığıyla doğrudan devlet tekeline geçiş. ↩
3. Diana S. Kim, "The Sticky Problem of Opium Revenue", *BiblioAsia*, Ekim-Aralık 2020: Arthur Meek Pountney tarafından 1925'te tasarlanan ve 30 milyon dolarla başlayan Opium Revenue Reserve Replacement Fund. ↩
4. Singapur'da gelir vergisinin tarihi üzerine makale, *Singapore Journal of Legal Studies* [2007] 1–24: 1860 önerisi tüccarların liman harçlarına direnmesinin ardından geri çekilmiştir; 1910 önerisi "failed to progress beyond the Bill stage when violent opposition by European and mercantile interests proved too strong". ↩
5. *Singapore Journal of Legal Studies* [2007] 1–24: 1917 tarihli War Tax Ordinance, 1922'de yürürlükten kaldırılıncaya kadar yeniden yürürlüğe konmuştur; Model Colonial Territories Income Tax Ordinance 1922 ve Birleşik Krallık

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Income Tax Act 1945 örnek alınarak hazırlanan yeni bir Income Tax Ordinance 1947'de yürürlüğe girmiştir. ↩

Disclaimer

This article is provided for general information only. It is based on publicly available sources as at its date of publication. These sources have not been independently verified against licences, regulatory registers or the records of the entities concerned. It is not legal, tax, financial or investment advice. Nor is it a recommendation to invest in, transact with or use the services of any entity mentioned. Law and regulation change frequently, so the content may be incomplete or outdated. To the fullest extent permitted by law, Dr Alexander Ressos and the publisher of SingaporeIQ exclude all liability for loss or damage arising from the use of or reliance on this article. Readers should obtain advice on their specific circumstances before acting or refraining from action.

Names and trademarks of the entities discussed belong to their owners and are used for identification only. Their mention implies no endorsement, affiliation or allegation of wrongdoing. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. Corrections and updates: contact@ressos.com.

© 2026 Dr Alexander Ressos. This article may be quoted with attribution to SingaporeIQ (SingaporeIQ.com). Reproduction in full and any commercial use require prior written consent. The Legal Terms at https://singaporeiq.com/legal-terms apply.

Author contact: Dr Alexander Ressos, TEP · contact@ressos.com